

הלכות נדרים

יש בכללן שלוש מצוות שתי מצוות עשה, ואחת מצוות לא תעשה; וזה הוא פרטן: (א) שישמר מוצא שפתיו ויעשה כמו שנדר; (ב) שלא יחל דברו; (ג) שיופר הנדר או השבועה, וזה הוא דין הפר נדרים המפרש בתורה שבכתב. ובאור מצוות אלו בפרקים אלו.

הלכות נדרים פרק א

א. הנדר נחלק לשתי מחלקות. החלק הראשון הוא שיאסור אדם על עצמו דברים המתירים לו, כגון שיאמר פרות מדינה פלונית אסורין עלי שלוש יום, או לעולם, או מין פלוני מפרות העולם, או פרות אלו אסורין עלי: בכל לשון שיאסור, הרי זה נאסר בהן, ואף על פי שאין שם שבועה כלל, ולא הזכרת שם ולא פנוי. ועל זה נאמר בתורה "לאסור אסור על-נפשו" (במדבר ל, ג), שיאסור על עצמו דברים המתירים. וכן אם אמר הרי הן עלי אסור, הרי אלו אסורין. וחלק זה, הוא שאני קורא אותו נדרי אסור.

ב. והחלק השני הוא שיחייב עצמו בקרבן שאינו חייב בו, כגון שיאמר הרי עלי להביא עולה, או הרי עלי להביא שלמים, או מנחה; או הרי בהמה זו עולה, או שלמים. והאומר עלי, הוא הנקרא נדר; והאומר הרי זו, הוא הנקרא נדבה. והנדבה והנדר ממין אחד הן; אלא שהנדרים, חייב באחריותן, ונדבות, אינו חייב באחריותן. ועל זה נאמר בתורה "ונדריך אשר תדר, ונדבתיך . . ." (ראה דברים יב, יז). וחלק זה, הוא שאני קורא אותו נדרי הקדש.

ג. ודיני החלק הראשון, וענינו הם שאנו מבארים בהלכות אלו; אבל דיני נדרי הקדש ומשפטיהם כלם יתבארו במקומם, בהלכות מעשה הקרבנות.

ד. מצוות עשה שלתורה שיקים אדם שבועתו או נדרו בין שהיה מנדרי אסור, בין שהיה מנדרי הקדש: שנאמר "מוצא שפתיך, תשמר ועשית . . ." (דברים כג, כד), ונאמר "ככל-היצא מפיו, יעשה" (במדבר ל, ג).

ה. האוסר על עצמו מין ממני מאכל, כגון שאמר תאנים אסורין עליו, או תאנים שלמדינה פלונית אסורין עליו, או תאנים אלו אסורין עליו, וכיוצא באלו, ואכל מהן כל שהוא לוקה מן התורה, שנאמר "לא יחל, דברו" (במדבר ל, ג): שאין לנדרים שעור שכל הנודר מדבר, הרי זה כמפרש כל שהוא.

ו. אמר אכילה מפרות מדינה פלונית אסורין עלי, או אכילה מפרות אלו אינו לוקה עד שיאכל כזית. אסור על עצמו אכילה מן התאנים, ואכילה מן הענבים בין בנדר אחד, בין בשני נדרים הרי אלו מצטרפין לכזית. וכן כל פיוצא בזה.

ז. האומר פרות אלו עלי קרבן, או שאמר הרי הן בקרבן, או שאמר לחברו כל מה שאכל עמך עלי קרבן, או בקרבן, או הרי הן עלי קרבן הרי אלו אסורין עליו: מפני שאפשר שידר אדם קרבן; ויעשה בהמה שהיתה חל קרבן, ותאסור.

ח. אבל האומר פרות אלו עלי, או מין פלוני עלי, או מה שאכל עם פלוני עלי כבשר חזיר, או כעבודה זרה, או כגבלות וטרפות, וכיוצא באלו הרי אלו מתרין, ואין כאן נדר: שאי אפשר שיעשה דבר שאינו בשר חזיר כבשר חזיר.

ז. זה הכלל: כל המשים דברים המתרים כדברים האסורים אם אותו דבר האסור יכול לעשותו בנדר, הרי אלו אסורים; ואם אינו יכול לעשותו בנדר, הרי אלו מתרין.

י. החטאת והאשם אף על פי שאינן באין בנדר ונדבה, כמו שיתבאר במקומו אפשר לנודר להביא אותם מחמת נדרו: שהנודר בנזיר, מביא חטאת; ואם נטמא, מביא אשם כמו שיתבאר. לפיכך האומר פרות אלו עלי כחטאת, או כאשם, או שאמר הרי הן חטאת, או הרי הן אשם הרי אלו אסורין.

יא. ואין צריך לומר באומר הרי הן עולה או שלמים או מנחה או תודה, שהן אסורין שכל אלו באין בנדר ונדבה. אבל האומר פרות אלו עלי כחלת אהרון, או כתרומתו הרי אלו מתרין, שאין שם דרך להביא אלו בנדר ונדבה.

יב. האומר הרי הפרות האלו עלי כנותר, כפגול, כבשר טמא שלקדשים הרי אלו אסורין, שהרי עשאן כבשר קרבן מכל מקום.

יג. האומר הרי הן עלי כמעשר בהמה הרי אלו אסורין, הואיל וקדשתן בידי אדם. הרי הן עלי כבכור, הרי אלו מתרין שאין קדשתן בידי אדם, ואינו יכול להתפסו בנדר: שנאמר בו "לא-יקדיש איש, אתו" (ויקרא כז, כו).

יד. אמר הרי הן עלי כחרמי שמים הרי הן אסורין, שחרמי שמים לבדק הבית. הרי הן עלי כתרומת הלשכה, כתמידים, כדירים, כעצים, כאשים, כמזבח, או כאחד מממשמשי המזבח, כגון שאמר הרי הן עלי כיעים, או כמזרקות, או כמזלגות, וכיוצא בהן, וכן האומר הרי הן עלי כהיכל, כירושלים הרי אלו אסורין, ואף על פי שלא הזכיר שם קרבן: שכל דברים אלו, ענינם כאומר הרי הן עלי קרבן.

טו. היה לפניו בשר קדש, אפלו היה בשר שלמים אחר זריקת דמים שהוא מתר לזרים, ואמר הרי הן עלי כבשר זה הרי אלו אסורין: שלא התפס אלא בעיקרו, שהיה אסור. אבל אם היה בשר בכור אם לפני זריקת דמים, הרי זה אסור; ואם לאחר זריקת דמים, הרי זה מתר.

טז. יש מקומות שאנשיהם עלגים, ומפסידין את הלשון, ומכניין על דבר, בדבר אחר הולכין שם אחר הפנוי. פיצד כל כנויי קרבן, בקרבן: האומר הרי הן עלי קנם, קנח, קנז הרי אלו כנויין לקרבן. חרק, חרף, חרף הרי אלו כנויין לחרם. וכן כל כיוצא בזה הולכין אחר לשון כלל העם, באותו מקום ובאותו זמן. וכשם שאוסר עצמו בכנויין כך אם הקדיש בכנויין, הרי זה הקדש; וכנויי הכנויין מתרין, בין בנדרי אסר בין בנדרי הקדש.

יז. האומר לחברו כל מה שאכל עמך, לא יהא חלין, או לא יהא פשר, או לא יהא דכי, או לא יהא טהור הרי זה כמי שאמר

לו כל מה שאכל עמך יהיה קרבן, שהוא אסור; וכן אם אמר לו כל מה שאכל עמך טמא, או נותר, או פגול הרי זה אסור.

יח. האומר לחברו, לא חלין לא אכל לך הרי זה כמי שאמר לו מה שאכל לך לא יהיה חלין, אלא קרבן; וכן אם אמר הקרבן שאכל לך, קרבן שאכל לך, בקרבן שאכל לך הרי זה אסור.

יט. אבל האומר הקרבן לא אכל לך, או בקרבן לא אכל לך, או לקרבן לא אכל לך, או קרבן לא אכל לך, או לא קרבן לא אכל לך כל אלו מתריין: שאין משמע דברים אלו אלא שנשבע בקרבן שלא יאכל לזה, והנשבע בקרבן אינו כלום; או שנדר שלא יאכל לו קרבן.

כ. חלין שאכל לך, החלין שאכל לך, פחלין שאכל לך, חלין שלא אכל לך, החלין שלא אכל לך, פחלין שלא אכל לך הרי זה מתר. אבל האומר לא טמא שאכל לך, לא נותר שאכל לך, לא פגול שאכל לך הרי זה אסור: שמשמעו שדבר שאכל לך הוא שיהיה פגול או טמא, לפיכך לא אכל לך.

כא. פהיכל שאכל לך, היכל שאכל לך, לא היכל שאכל לך אסור; היכל שלא אכל לך, פהיכל שלא אכל לך, לא היכל שלא אכל לך מתר, שזה כמי שנשבע פהיכל שלא יאכל. וכן כל פיוצא בזה.

כב. האומר לחברו, מדר אני ממך משמע דבר זה, שלא ידבר עמו; מפרש אני ממך משמע דבר זה, שלא ישא ויתן עמו. מרחק אני ממך משמעו, שלא ישב עמו בארבע אמות; וכן אם אמר לו מנדה אני לך, או משמתנא אני ממך.

כג. אבל אם אמר לו, מדר אני ממך שלא אכל לך, או מפרש אני ממך שלא אכל לך, או מרחק אני ממך שלא אכל לך הרי זה אסור לאכל לו; ואם אכל בזית מכל נכסיו, לוקה משום "לא יחל, דברו" (במדבר ל, ג). אמר לו, מנדה אני לך שלא אכל לך אינו אוכל לו; ואם אכל, אינו לוקה. אמר לו נדינא ממך, הרי זה אסור להנות לו.

כד. האומר לחברו, הרי עלי כנדרי רשעים אם אכל לך, שמנדריהם נזיר וקרבן ושבועה, ואכל חייב בכלן. וכן האומר הרי עלי כנדבות פשרים, שמנדבותם נזיר וקרבן הרי זה חייב. אמר הרי עלי כנדרי רשעים, או כנדבות פשרים, שאכל לך, או אם אכל לך הרי זה אסור, אף על פי שלא פרש. אמר כנדרי פשרים לא נתחייב כלום, שאין הפשרים נודרים בדרך אסור וכעס.

כה. אמר כנדרי רשעים הריני, והיה נזיר עובר לפניו חייב בגזירות; כנדרי רשעים עלי, חייב קרבן; כנדרי רשעים שלא אכל ממנו, חייב בשבועה כנודר.

כו. הנודר בתורה, כגון שאמר פרות אלו עלי כזו לא אמר כלום; ואינו צריך שאלה לחכם, אלא אם כן היה עם הארץ כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים. נדר במה שכתוב בה הרי זה אסור, שהרי כתוב בה אסר ונדר. נטלה בידו, ונדר בה הרי זה כמי שנדר במה שכתוב בה. האומר לחברו, נשפים ונשנה פרק עליו להשכים ולשנות: שזה כמו נדר הוא, ואף על פי שלא הוציאו בלשון נדר.

כו. האומר לאשתו הרי את עלי כאמי, או כאחותי, או כערלה, או ככלאי הפרם הרי זה כאומר על הפרות, הרי אלו כבשר חזיר: כשם שהוא מתר לאכלן כמו שבארנו, כך מתר באשתו. אבל אם אמר לה, הריני מדר ממך הנאה, או הנאת תשמישך אסורה עלי הרי זו אסורה עליו, כמו שיתבאר.

הלכות נדרים פרק ב

א. אחד הנודר מפי עצמו, או שהדירו חברו ואמר אמן, או דבר שענינו כענין אמן, שהוא קבלת דברים. אין הנודר נאסר בדבר שאסר על עצמו, עד שיוציא בשפתיו ויהיה פיו ולבו שווין, כמו שבארנו בשבועות.

ב. אבל המתכוון לנדר בנזיר ונדר בקרבן, בקרבן ונדר בנזיר, בשבועה ונדר, או שנתכוון לנדר ונשבע, או שנתכוון לומר תאנים ואמר ענבים הרי זה מתר בשניהם, ואין כאן נדר.

ג. הנודר על דעת אחרים, הרי זה כנשבע על דעת אחרים; וכן הנודר וחרז בו בתוך כדי דבור, או שמחו בו בתוך כדי דבור וקבל הרי זה מתר. ודין כל אלו הדברים בנדרים, כדין בשבועות.

ד. מי שהתנה קדם שידר ואמר, כל נדר שאדר מכאן ועד עשר שנים, הריני חוזר בהן, או הרי הן בטלן, וכיוצא בדברים אלו, ואחר כך נדר אם היה זוכר התנאי בשעה שנדר הרי נדרו קיים, שהרי בטל התנאי בנדר זה. ואם לא זכר התנאי אלא אחר שנדר אף על פי שקבל התנאי בלבו וקיים התנאי, הרי הנדר בטל, ואף על פי שלא הוציא עתה החזרה בפיו, כבר הקדים החזרה לנדר והוציאה בפיו מקדם. ויש שמורה להחמיר ואומר, והוא שיזכר התנאי אחר שנדר, בתוך כדי דבור.

ה. מי שהקדים את התנאי לשנה או לעשר, ואחר כך נדר, ונזכר בשעה שנדר שיש לו תנאי, ושכח על איזה דבר התנה וכיצד היה התנאי אם אמר על דעת ראשונה אני עושה אין נדרו נדר, שהרי בטלו. ואם לא אמר על דעת ראשונה אני עושה כבר בטל התנאי, וקיים הנדר: שהרי זכר בשעת הנדר שיש שם תנאי, ואף על פי כן נדר.

ו. יש מן הגאונים שאמר אין כל הדברים האלו נוהגין אלא בנדרים בלבד, לא בשבועות; ויש מי שמורה שדין הנדרים והשבועות בענינות אלו אחד הם, וכי יש לו להקדים תנאי לשבועתו כדרך שאמרו בנדרים.

ז. סתם נדרים להחמיר, ופרושן יש בו להקל ולהחמיר. כיצד: האומר הרי הפרות האלו עלי כבשר מליח וכיין נסך אומרין לו, מה היה בלבך: אם פרש ואמר כבשר מליח שלקרבן, וכיין שנתנסך על גבי המזבח היה בלבי הרי זה אסור; ואם אמר לא היה בלבי אלא תקרבת עבודה זרה, ויין שנתנסך לה הרי זה מתר; ואם נדר סתם, הרי זה אסור.

ח. וכן האומר הרי הפרות האלו עלי חרם אם כחרם שלבדק הבית, אסור; ואם כחרמי כוהנים, מתר, מפני שהן ממון שלהם, ואין בה אסור; ואם סתם, אסור.

ט. הרי הן עלי כמעשר אם כמעשר בהמה אסור, מפני שהוא קרבן שהקדישו בידו כמו שבארנו; ואם כמעשר דגן, מתר; ואם סתם, אסור.

י. הרי הן עלי כתרומה אם לתרומת הלשכה נתפון, הרי זה אסור; ואם לתרומת הגרן נתפון, מתר; ואם סתם, אסור. וכן כל פיוצא בזה.

יא. במה דברים אמורים, במקום שמשמע כל אחד מאלו שם שני ענינות. אבל במקום שדרך שאין קוראין חרם סתם אלא לחרמי בדיק הבית בלבד, ואמר שם הרי הן עלי חרם הרי זה אסור; וכן אם היה דרך שאין קוראין חרם סתם אלא לחרמי כוהנים, הרי זה מתר. וכן כל פיוצא בזה, שאין הולכין בנדרים אלא אחר לשון אנשי אותו מקום באותו זמן.

יב. הנודר בחרם ואמר, לא היה בלבי אלא חרמו שלים שהיא המכמרת, נדר בקרבן ואמר, לא היה בלבי אלא בקרבנות המלכים, אמר לחברו הרי עצמי עליך קרבן ואמר, לא היה בלבי אלא לאסרו בעצם שהנחת לי להיות נודר בו דרך שחוק, נדר שלא תהנה לו אשתו ואמר, לא היה בלבי אלא אשתי ראשונה שגרשתיה וכן כל פיוצא באלו מדברים שמשמען לכל העם אסור, והוא אומר לא נתפונתי אלא לכך ולכך אם היה הנודר תלמיד חכמים, הרי זה מתר ואין צריך שאלה לחכם; ואם היה עם הארץ, מראין בעיניו שזה נדר ושהוא אסור, ופותחין לו פתח ממקום אחר, ומתירין לו. ובין שהיה תלמיד חכמים או עם הארץ גוערין בהן, ומלמדין אותן שלא ינהגו מנהג זה בנדרים, ולא יהיו נודרין דרך שחוק והתל.

יג. וכן האומר לאשתו הרי את עלי כאמי, או פרות אלו עלי כבשר חזיר, שאין כאן נדר, כמו שבארנו אם היה הנודר תלמיד חכמים, אינו צריך שאלה לחכם; ואם היה עם הארץ, צריך שאלה לחכם, ומראין בעיניו שאשתו אסורה ושאותן הפרות אסורין, ופותחין לו פתח ממקום אחר ומתירין לו נדרו, כדי שלא ינהגו קלות ראש בנדרים.

יד. ההפקר אף על פי שאינו נדר הרי הוא כמו נדר, שאסור לו לחזור בו. ומה הוא ההפקר הוא שיאמר אדם נכסים אלו הפקר לכל, בין במטלטלין בין בקרקעות. וכיצד דין ההפקר: כל הקודם וזכה בו קנהו לעצמו, ונעשה שלו; ואפלו זה שהפקיר, דינו בו כדין כל אדם אם קדם וזכה בו, קנהו.

טו. המפקיר לעניים אבל לא לעשירים, אינו הפקר עד שיפקיר לכל, כשמשטה. והמפקיר עבדיו הגדולים, קנו עצמן; והקטנים כל הקודם בהן זכה, כשאר כל המטלטלין. המפקיר את הקרקע כל שקדם והחזיק בה, זכה.

טז. דין תורה אפלו הפקיר בפני אחד, הרי זה הפקר, ונפטר מן המעשרות, כמו שיתבאר במקומו; אבל מדברי סופרים אינו הפקר, עד שיפקיר בפני שלושה, כדי שיהיה אחד זוכה אם רצה, והשנים מעידים.

יז. האומר הרי זה הפקר, וזה הרי השני ספק הפקר; ואם אמר וזה כמו זה, או שאמר וגם זה הרי התפס השני, ויהיה הפקר ודאי.

יח. המפקיר את שדהו, ולא זכה בה אדם כל שלושה ימים, יכול לחזור בו; אחר שלושה ימים, אינו חוזר, אלא אם קדם וזכה בה, הרי הוא כזוכה מן ההפקר בין הוא בין אחר.

יט. האומר שדה זו מפקרת ליום אחד, לשבת אחת, לחודש אחד, לשנה אחת, לשבוע אחד עד שלא זכה בה הוא או אחר, יכול לחזור בו; ומשזכה בה בין הוא בין אחר, אינו יכול לחזור בו. ומפני מה יש לו לחזור כאן עד שיזכו בה מפני שזה דבר שאינו מצוי הוא, שאין אדם מפקיר לזמן קצוב.

כ. דבר המפקר שבא אחר ושמרו, והיה מביט בו שלא יטלנו אדם לא קנהו בהבטה: אלא עד שיגביהו אם היה מטלטלין, או יחזיק בקרקע, בדרך שקונין הלקוחות.

הלכות נדרים פרק ג

א. ארבעה דברים, יש בין נדרים לשבועת בטוי: ששבועת בטוי, אין שבועה חלה על שבועה; ובנדרים, יחול נדר על נדר. המתפס בשבועה, פטור; ובנדרים, חייב. אין שבועת בטוי חלה, אלא על דברי הרשות; ונדרים חלות על דברי מצוה, כדברי הרשות. שבועת בטוי חלה על דבר שיש בו ממש, ועל דבר שאין בו ממש; ונדרים אינן חלות, אלא על דבר שיש בו ממש.

ב. פיצד יחול נדר על נדר: האומר הרי עלי קרבן אם אכלתי כפר זו, הרי עלי קרבן אם אכלנה, ואכלה חייב על כל אחת ואחת. וכן כל פיוצא בזה.

ג. פיצד המתפס בנדרים חייב: שמע חברו שנדר, ואמר ואני כמותך, בתוך כדי דבור הרי זה אסור במה שנאסר בו חברו; שמע השלישי זה שאמר ואני, ואמר ואני אפלו היו מאה וכל אחד מהן אומר ואני, בתוך כדי דבורו של חברו הרי כלן אסורין.

ד. וכן האומר הבשר הזה עלי אסור, וחזר ואמר אפלו אחר כמה ימים, והפת הזאת כבשר הזה הרי הפת נתפסה ונאסרה; חזר ואמר ודבש זה כפת הזאת, ויין זה כדבש זה אפלו הן מאה, כלן אסורין.

ה. הרי שמת אביו או רבו היום, ונדר שיצום אותו היום, וצם, ולאחר שנים אמר, הרי יום זה עליו פיוס שמת בו אביו או רבו הרי זה אסור לאכל בו כלום: שהרי התפס יום זה, ואסרו פיוס האסור לו. וכן כל פיוצא באלו.

ו. פיצד חלות הנדרים על דברי מצוה כדברי הרשות: האומר הרי המצה בלילי הפסח אסורה עליו, הרי ישיבת הספה בחג אסורה עליו, והרי התפלין אסורות בנטילה עליו הרי אלו אסורין עליו; ואם אכל או ישב או נטל, לוקה. וכן כל פיוצא בזה. ואין צריך לומר במי שאמר הרי עלי קרבן אם אכל מצה בלילי הפסח, שהוא חייב בקרבן. וכן כל פיוצא בזה.

ז. ומפני מה נדרים חלות על דברי מצוה, והשבועות אינן חלות על דברי מצוה שהנשבע אוסר עצמו על דבר שנשבע עליו, והנודר אוסר הדבר הנדור על עצמו: נמצא הנשבע

לְבַטֵּל מִצְוָה, אוֹסֵר עֲצָמוֹ, וּכְבֵּר עֲצָמוֹ מִשְׁבַּע מֵהֵר סִינִי, וְאֵין שְׁבוּעָה חֹלָה עַל שְׁבוּעָה; וְהָאוֹסֵר דְּבַר זֶה בְּנֶדֶר, זֶה הַדְּבַר הוּא שְׁנֹאֶסֶר, וְאוֹתוֹ הַדְּבַר, אֵינוֹ מִשְׁבַּע מֵהֵר סִינִי.

ח. כְּשֶׁאַתָּה מִתְבּוֹנֵן בַּפְּתוּב, תִּמְצָא שֶׁהַדְּבָרִים מֵרְאִין כֵּן כְּמוֹ שֶׁקִּבְּלוּ חֲכָמִים מִפִּי הַשְּׁמוּעָה: שֶׁהָרִי הוּא אוֹמֵר בְּשְׁבוּעַת בְּטוּי "לְהֵרַע אוֹ לְהִיטִיב" (ויקרא ה, ד), דְּבָרֵי הָרְשׁוֹת כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ, שִׁיאֲכַל וְיִשְׁתֶּה הַיּוֹם אוֹ שִׁיִּצּוֹם, וְכִיּוֹצֵא בָהֶן; וּבְנִדְרִים הוּא אוֹמֵר "כָּכָל-הַיּוֹם מִפּוֹ, יַעֲשֶׂה" (במדבר ל, ג), וְלֹא חֵלֶק בֵּין דְּבָרֵי מִצְוָה לְדְבָרֵי הָרְשׁוֹת.

ט. הַנּוֹדֵר שִׁיִּצּוֹם בַּשַּׁבָּת, אוֹ בַּיּוֹם טוֹב חַיִּב לְצוֹם, שֶׁהַנּוֹדֵרִים חִלּוֹת עַל דְּבָרֵי מִצְוָה כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ. וְכֵן הַנּוֹדֵר שִׁיִּצּוֹם יוֹם רִאשׁוֹן אוֹ יוֹם שְׁלִישִׁי כָּל יָמָיו, וּפָגַע בּוֹ יוֹם זֶה, וְהָרִי הוּא יוֹם טוֹב אוֹ עָרֵב יוֹם הַכַּפּוּרִים הָרִי זֶה חַיִּב לְצוֹם; וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר רֹאשׁ חֹדֶשׁ. פָּגַע בּוֹ חֲנֻכָּה וּפּוּרִים, יִדְּחָה נִדְרוֹ מִפְּנֵי הַיָּמִים הָאֵלּוּ הוֹאִיל וְאִסּוּר הַצּוֹם בָּהֶן מִדְּבָרֵי סוּפְרִים, הָרִי הֵן צָרִיכִין חֲזוּק; וְיִדְּחָה נִדְרוֹ, מִפְּנֵי גְזֵרַת חֲכָמִים.

י. כִּיֵּצֵד אֵין הַנּוֹדֵרִים חִלּוֹת אֲלָא עַל דְּבַר שִׁישׁ בּוֹ מִמֶּשׁ: הָאוֹמֵר דְּבוּרֵי עֲלִיָּה קֶרֶבֶן אֵינוֹ אִסּוּר מִלְּדַבֵּר עִמּוֹ, שֶׁהַדְּבוּר אֵין בּוֹ מִמֶּשׁ; וְכֵן אִם אָמַר לוֹ דְּבוּרֵי אִסּוּר עֲלִיָּה וְאֵין זֶה כְּאוֹמֵר פְּרוּתֵי אִסּוּרִין עֲלִיָּה, אוֹ פְּרוּתֵי קֶרֶבֶן עֲלִיָּה, שֶׁהֵן אִסּוּרִין עֲלָיו.

יא. לְפִיכָךְ הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ קֶרֶבֶן שְׂאִינִי מִדְּבַר עִמָּךְ, אוֹ שְׂאִינִי עוֹשֶׂה עִמָּךְ, אוֹ שְׂאִינִי מִהֲלֶךְ עִמָּךְ, אוֹ שְׂאִינִי קֶרֶבֶן שְׂאִינִי יָשֵׁן, שְׂאִינִי מִדְּבַר, שְׂאִינִי מִהֲלֶךְ, אוֹ שְׂאִינִי לְאִשָּׁה קֶרֶבֶן שְׂאִינִי מִשְׁמֶשֶׁךְ אֵין הַנּוֹדֵר חַל בְּכָל אֵלּוּ; וְהָרִי זֶה כְּאוֹמֵר דְּבוּרֵי וְהַלּוּכִי וְעִשְׂתִּי וְשִׁמוּשֵׁי קֶרֶבֶן, שֶׁהֵן דְּבָרִים שְׂאִין בָּהֶן מִמֶּשׁ.

יב. אֲבָל הָאוֹמֵר יֹאסֵר פִּי לְדְבוּרוֹ, וְיָדִי לְמַעֲשִׂיהֶן, וְרִגְלִי לְהַלּוּכֶן, וְעֵינַי לְשִׁינָתָן הָרִי הַנּוֹדֵר חַל עֲלֵיהֶן; לְפִיכָךְ הָאוֹמֵר לַחֲבֵרוֹ, קֶרֶבֶן פִּי מִלְּדַבֵּר עִמָּךְ, וְיָדִי מִלַּעֲשׂוֹת עִמָּךְ, וְרִגְלִי מִלְּהֵלֶךְ עִמָּךְ הָרִי זֶה אִסּוּר.

יג. וְכֵן הָאוֹמֵר הָרִי עָלִי קֶרֶבֶן, אִם אֲדַבֵּר עִם פְּלוֹנִי, אוֹ אִם לֹא אֲדַבֵּר עִמּוֹ, וְעָבַר עַל דְּבָרָיו חַיִּב בְּקֶרֶבֶן; וְכֵן אִם נִדַּר דְּבָרִיתִי וְלֹא דְבָרִיתִי וְכִיּוֹצֵא בָהֶן שְׂאִין אֵלּוּ נִדְרֵי אִסָּר שְׂאֵנוּ מִבְּאֲרִין מִשְׁפָּטִיהֶן, אֲלָא נִדְרֵי הַקֹּדֶשׁ.

יד. הַנּוֹדֵר בְּדְבָרִים שְׂאִין בָּהֶן מִמֶּשׁ, וְאִסָּרֵן אִף עַל פִּי שְׂאִין הַנּוֹדֵר חַל עֲלֵיהֶן אֵין מוֹרִין לוֹ שִׁיִּנְהַג בָּהֶן הֵתֵר, הוֹאִיל וְאִסָּר עֲצָמוֹ בָּהֶן וּבִדְעָתוֹ שֶׁהַנּוֹדֵר חַל עֲלֵיהֶן; אֲלָא פּוֹתֵחִין לוֹ פֶּתַח מִמָּקוֹם אַחֵר, וּמִתִּירִין לוֹ נִדְרוֹ, וְאִף עַל פִּי שְׁלֹא נִאָּסֵר, כְּדִי שְׁלֹא יִנְהַגוּ קִלּוֹת רֹאשׁ בְּנִדְרִים.